

Nierozprzestrzenianie broni jądrowej oraz przyszłość układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej

Zalecenie Parlamentu Europejskiego dla Rady z dnia 24 kwietnia 2009 r. w sprawie nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz przyszłości układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) (2008/2324 (INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt zalecenia dla Rady przedstawiony przez Annemie Neyts-Uyttebroeck w imieniu grupy ALDE i Angelikę Beer w imieniu grupy Verts/ALE w sprawie nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz przyszłości układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) (B6-0421/2008),
- uwzględniając zbliżającą się konferencję przeglądową stron układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej w 2010 r.,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie nierozprzestrzeniania broni jądrowej oraz rozbrojenia jądrowego z dnia 26 lutego 2004 r.¹, z dnia 10 marca 2005 r.², z dnia 17 listopada 2005 r.³ oraz z dnia 14 marca 2007 r.⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 5 czerwca 2008 r. w sprawie wdrażania europejskiej strategii bezpieczeństwa oraz EPBiO⁵,
- uwzględniając strategię Unii Europejskiej przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (BMR), przyjętą przez Radę Europejską w dniu 12 grudnia 2003 r.,
- uwzględniając oświadczenie Rady z dnia 8 grudnia 2008 r. w sprawie umocnienia bezpieczeństwa międzynarodowego, w szczególności jego pkt 6, 8 i 9, które wyraża „determinację UE w przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i środków jej dostarczania”,
- uwzględniając zasadniczą rolę Grupy Dostawców Jądrowych w kontekście nierozprzestrzeniania,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ dotyczące nierozprzestrzeniania i rozbrojenia jądrowego, a zwłaszcza rezolucję 1540(2004),
- uwzględniając traktat o całkowitym zakazie prób jądrowych, całościowe porozumienia Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (IAEA) o zabezpieczeniach i protokoły dodatkowe, konwencję o ochronie fizycznej materiałów jądrowych, międzynarodową

¹ Dz.U. C 98 E z 23.4.04, s. 152.

² Dz.U. C 320 E z 15.12.2005, s. 253.

³ Dz.U. C 280 E z 18.11.2006, s. 453.

⁴ Dz.U. C 301 E z 13.12.2007, s.146.

⁵ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0255.

konwencję w sprawie zwalczania aktów terroryzmu nuklearnego, haski kodeks postępowania przeciwko rozprzestrzenianiu raket balistycznych, układ o redukcji zbrojeń strategicznych (START I), który wygaśnie w 2009 r., oraz umowę dotyczącą redukcji liczby głowic jądrowych (SORT),

- uwzględniając sprawozdanie na temat wdrożenia europejskiej strategii bezpieczeństwa uzgodnionej przez Radę Europejską w dniu 11 grudnia 2008 r.,
 - uwzględniając art. 114 ust. 3 i art. 90 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A6-0234/2009),
- A. podkreślając potrzebę dalszego umocnienia wszystkich trzech filarów Układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT), a mianowicie nierozprzestrzeniania, rozbrojenia i współpracy w zakresie wykorzystania energii atomowej do celów cywilnych,
- B. będąc głęboko zaniepokojony brakiem postępów w osiągnięciu konkretnych celów (w tym tzw. 13 kroków¹) wytyczonych w ramach NPT i zgodnie z ustaleniami poprzednich konferencji przeglądowych układu, szczególnie teraz w obliczu zagrożeń pochodzących z różnych źródeł, łącznie ze wzrostem rozprzestrzeniania technologii jądrowej, z możliwością dostania się takiej technologii i materiałów radioaktywnych w ręce organizacji przestępczych i terrorystów, a także z niechęcią państw posiadających broń jądrową, które podpisały NPT, do zmniejszenia lub likwidacji swojego arsenału jądrowego i stosowania się w mniejszym stopniu do wojskowej doktryny zastraszania posiadaniem broni jądrowej,
- C. mając na uwadze, że rozprzestrzenianie BMR i środki jej dostarczania zarówno podmiotom państwowym, jak i niepaństwowym stanowią jedno z największych zagrożeń dla międzynarodowej stabilności i bezpieczeństwa,
- D. przypominając o zobowiązaniu UE do użycia wszelkich posiadanych przez nią instrumentów do zapobieżenia, powstrzymania i, w miarę możliwości zlikwidowania programów rozprzestrzeniania, które powodują niepokój na poziomie ogólnoświatowym, co jasno wyrażono w strategii UE na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu BMR, przyjętej przez Radę Europejską w dniu 12 grudnia 2003 r.,
- E. podkreślając potrzebę zwiększenia przez UE wysiłków na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzenianiu i jego finansowaniu, karania aktów rozprzestrzeniania i opracowania środków mających na celu zapobieganie niematerialnym przepływowi wiedzy i know how za pomocą wszelkich dostępnych instrumentów, w tym wielostronnych traktatów i mechanizmów kontrolnych, krajowej i koordynowanej w skali międzynarodowej kontroli wywozu, programów współpracy na rzecz zmniejszenia zagrożenia oraz dźwigni politycznych i gospodarczych,
- F. wyrażając zadowolenie z nowych wniosków dotyczących rozbrojenia, takich jak wnioski zgłoszone przez Henry'ego Kissingera, George'a P. Schultza, Williama J. Perry'ego i Sama Nunna w styczniu 2007 r. i lutym 2008 r., modelowej konwencji o broni jądrowej i protokołu Hiroszima-Nagasaki, promowanych na całym świecie przez organizacje obywatelskie i liderów politycznych oraz kampanii takich jak „Global Zero”, w których

¹ Organizacja Narodów Zjednoczonych: konferencja przeglądowa stron układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej z 2000 r., NPT/CONF.2000/28 (część I i II).

stwierdza się, że głównym sposobem na zagwarantowanie zapobiegnięcia rozprzestrzenianiu broni jądrowej i osiągnięcia światowego bezpieczeństwa jest przejście do likwidacji broni jądrowej,

- G. przyjmując w tym kontekście z zadowoleniem inicjatywy francuskiego i brytyjskiego rządu na rzecz zmniejszenia ich arsenału broni jądrowej,
- H. odnosząc się szczególnie pozytywnie do jasno przedstawionych przez prezydenta USA Baracka Obamę w dniu 5 kwietnia 2009 r. w Pradze ogólnych zarysów jego stanowiska w kwestii polityki jądrowej, do złożonego przez niego zobowiązania powzięcia inicjatyw rozbrojeniowych oraz jego wizji świata bez broni jądrowej; z zadowoleniem przyjmując konstruktywną współpracę między USA a Rosją na rzecz odnowienia układu START, zniesienia stanu ostrego pogotowia rakiet balistycznych USA i Rosji oraz znacznego zmniejszenia ilości broni jądrowej i materiałów jądrowych USA; z zadowoleniem przyjmując powziętą przez USA decyzję o pełnym uczestnictwie w procesie E3+3 z Iranem; z zadowoleniem przyjmując ratyfikację przez USA protokołu dodatkowego do układu MAEA o zabezpieczeniach, stanowiącą pozytywny krok na drodze do budowania zaufania; ciepło przyjmując również zamiar sfinalizowania przez prezydenta Obamę ratyfikacji przez Stany Zjednoczone traktatu o całkowitym zakazie prób jądrowych (CTBT) oraz zainicjowania negocjacji w sprawie traktatu zakazującego wykorzystywania materiałów rozszczepialnych,
- I. podkreślając potrzebę ścisłej koordynacji i współpracy między Unią Europejską i jej partnerami, w tym w szczególności USA i Rosją, w celu ożywienia i umocnienia systemu nierozprzestrzeniania,
- J. podkreślając, że umocnienie NPT jako kamienia węgielnego ogólnoświatowego systemu nierozprzestrzeniania ma zasadnicze znaczenie, a także uznając pilną potrzebę odważnego przywództwa politycznego oraz szeregu postępowych i regularnych kroków w celu utwierdzenia ważności NPT i umocnienia umów, traktatów i agencji, które określają istniejący system rozprzestrzeniania broni jądrowej i rozbrojenia, w szczególności łącznie z traktatem o CTBT i IAEA,
- K. przyjmując w tym kontekście z zadowoleniem wspólną inicjatywę brytyjsko-norweską mającą na celu ocenę wykonalności i określenie jasnych proceduralnych działań na rzecz ostatecznej likwidacji broni jądrowej oraz procedur kontrolnych w tym zakresie; postrzegając tę inicjatywę jako bardzo pozytywną dla UE, NATO i innych zainteresowanych podmiotów,
- L. przyjmując z zadowoleniem pismo prezydencji francuskiej w UE do sekretarza generalnego ONZ Ban Ki-moon z dnia 5 grudnia 2008 r. z propozycjami UE dotyczącymi rozbrojenia, przyjętymi przez Radę Europejską w grudniu 2008 r.,
- M. z zadowoleniem przyjmując przemówienie Javiera Solany, wysokiego przedstawiciela UE ds. WPZiB, wygłoszone w dniu 9 grudnia 2008 r. podczas konferencji „Pokój i rozbrojenie: świat bez broni jądrowej”, w którym pozytywnie odniósł się on do faktu, że kwestia rozbrojenia stała się znów głównym tematem rozmów międzynarodowych i podkreślił potrzebę włączenia przez UE kwestii nierozprzestrzeniania w nurt jej ogólnej polityki,
- N. z zadowoleniem przyjmując wystąpienie Prezydenta Stanów Zjednoczonych Baracka Obamy, wygłoszone w Pradze dnia 5 kwietnia 2009 r., w którym stwierdził on, że Stany

Zjednoczone ponoszą moralną odpowiedzialność za prowadzenie kampanii zmierzającej do świata wolnego od wszelkiej broni jądrowej, jednocześnie przyznając, że być może nie uda się osiągnąć tego celu za jego życia oraz podkreślił potrzebę wzmocnienia układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej (NPT) jako podstawy współpracy i stopniowo wprowadzanych rozwiązań; mając na uwadze, że nowa administracja Stanów Zjednoczonych powinna w pełni zaangażować Unię Europejską w tę kampanię, a w szczególności w planowany na 2009 rok światowy szczyt dotyczący zagrożeń związanych z bronią jądrową,

- O. wskazując na upowszechnienie praktyki wprowadzania „klauzul o nierozprzestrzenianiu” w umowach zawieranych pomiędzy UE i państwami trzecimi od roku 2003,
- P. mając na uwadze inicjatywy na rzecz nierozprzestrzeniania i rozbrojenia poza ramami ONZ, które zatwierdziła UE, takie jak m.in. inicjatywa dotycząca przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i inicjatywa światowego partnerstwa G8,
- Q. przyjmując z zadowoleniem status obserwatora Komisji w Grupie Dostawców Jądrowych i na konferencji przeglądowej stron NPT oraz fakt, że sekretariat Rady również uczestniczy w konferencji stron NPT, wraz z delegacją KE lub państwem przewodniczącym UE,
 - 1. występuje do Rady z następującymi zaleceniami:
 - (a) przeprowadzenia przeglądu i uaktualnienia wspólnego stanowiska Rady 2005/329/PESC z dnia 25 kwietnia 2005 r. dotyczącego konferencji przeglądowej stron układu o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej z 2005 r.¹, której zatwierdzenie planowane jest na posiedzenie Rady Europejskiej w grudniu 2009 r., w ramach przygotowań do osiągnięcia pozytywnych wyników podczas konferencji przeglądowej stron NPT w 2010 r., która jeszcze bardziej umocni wszystkie trzy istniejące filary NPT; zobowiązania się do osiągnięcia celu ewentualnego całkowitego rozbrojenia jądrowego, zgodnie z propozycją konwencji o broni jądrowej;
 - (b) zwiększenia wysiłków na rzecz zapewnienia powszechnego i skutecznego wdrożenia przepisów i instrumentów w zakresie nierozprzestrzeniania, w szczególności poprzez poprawę środków kontroli;
 - (c) we współpracy z jej partnerami udzielenia czynnego poparcia konkretnym propozycjom dotyczącym objęcia kontrolą MAEA produkcji, wykorzystania i przetwarzania wszystkich paliw jądrowych, w tym stworzenia międzynarodowego banku paliwa; wsparcia dodatkowo innych inicjatyw w zakresie nadania wielostronnego charakteru obiegowi paliwa jądrowego, zmierzających do wykorzystania energii jądrowej do celów pokojowych, mając na uwadze, że Parlament z zadowoleniem przyjmuje gotowość Rady i Komisji do wniesienia wkładu finansowego w wysokości do 25 mln EUR na utworzenie banku paliwa jądrowego pod kontrolą MAEA oraz liczy na szybkie zatwierdzenie wspólnego działania w tym zakresie;
 - (d) dalszego wspierania wysiłków podejmowanych w celu wzmocnienia mandatu MAEA, w tym upowszechnienia protokołów dodatkowych porozumień MAEA o zabezpieczeniach, oraz innych kroków zmierzających do rozwijania środków budowania zaufania; zapewnienia, że organizacji tej zostaną udostępnione dostateczne środki, aby mogła

¹ Dz.U. L 106, z 27.4.2005, s. 32.

wypełnić swój kluczowy mandat w nadaniu działaniom jądrowym bezpiecznego charakteru;

- (e) znacznego postępu w zakresie inicjatywy światowego partnerstwa G8, inicjatywy dotyczącej przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego i inicjatywy na rzecz zmniejszenia ogólnoświatowego zagrożenia, a także nacisku na szybkie wejście w życie CTBT;
 - (f) pogłębienia dialogu Rady z nową administracją USA oraz ze wszystkimi potęgami jądrowymi w celu realizacji wspólnego programu na rzecz stopniowego zmniejszenia liczby głowic atomowych; w szczególności wspierania podejmowania tych działań przez USA i Rosji w kierunku znacznego zmniejszenia ich arsenału broni jądrowej zgodnie z ustaleniami w ramach START i SORT, domagania się ratyfikacji CTBT i odnowienia układu START;
 - (g) opracowania podczas konferencji przeglądowej NPT w 2010 r. strategii mających na celu osiągnięcie porozumienia w sprawie traktatu, aby wstrzymać produkcję materiałów rozszczepialnych dla celów militarnych bez dyskryminowania nikogo, co oznacza, że wynegocjowany w ten sposób traktat powinien wymagać nie tylko od państw nieposiadających broni jądrowej i państw pozostających obecnie poza NPT, ale również od 5 państw należących do Rady Bezpieczeństwa ONZ, z których wszystkie posiadają broń jądrową, zaprzestania produkcji materiałów rozszczepialnych dla celów militarnych oraz likwidacji istniejących zakładów wytwarzania materiałów rozszczepialnych do produkcji broni jądrowej;
 - (h) pełnego poparcia dla umocnienia i usprawniania środków kontroli zgodności ze wszystkimi dostępnymi instrumentami na rzecz nierozprzestrzeniania;
 - (i) zwrócenia się o badanie oceniające skuteczność użycia klauzul o nierozprzestrzenianiu BMR w umowach zawieranych pomiędzy UE i państwami trzecimi;
 - (j) informowania Parlamentu na bieżąco o wszystkich spotkaniach przygotowawczych do konferencji przeglądowej stron NPT w 2010 r. oraz należyte uwzględnienie w kontekście tej konferencji jego poglądów na temat nierozprzestrzeniania i rozbrojenia;
2. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszego zalecenia Radzie oraz przedstawienia go do wglądu Komisji, jak również sekretarzowi generalnemu ONZ, przewodniczącemu konferencji przeglądowej NPT w 2010 r., parlamentom krajowym państw członkowskich UE oraz członkom inicjatywy Parlamentarzyści dla Nierozprzestrzeniania Broni Jądrowej i Burmistrzowie dla Pokoju.